

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Kuntien takauskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kuntien takauskeskuksesta annettua lakia.

Niiden saatavien piiriä, joiden vakuutena voidaan käyttää takauskeskuksen myöntämää takausta, ehdotetaan täsmennettäväksi. Esityksessä ehdotetaan myös luovuttavaksi takauskeskuksen toimintaa ohjaavasta sisäasiainministeriön vahvistamasta ohjesäännöstä. Samalla osa nykyiseen ohjesääntöön sisältyvistä määräyksistä ehdotetaan lainsäädännön alaan kuuluvina siirrettäviksi lakiin. Tällaisia olisivat määräykset, jotka koskevat takauksen myöntämisen edellytyksiä ja takauksen suhdetta Euroopan yhteisön valtioneuvoston päätöksiin, takauskeskuksen rahastoon siirrettyjen varojen sijoittamista ja käyttöä sekä takauskeskustarkastajan toimivaltuuksia.

Takauskeskuksen rahastoa voitaisiin nykyisestä poiketen käyttää tilapäisesti myös järjestelyihin, joilla estetään takauskeskusta välittömästi uhkaavan maksuvelvoitteen syntyminen.

Tarkempia määräyksiä takauskeskuksen toimielimistä sekä niiden kokoonpanosta, tehtävistä ja toimikaudesta sekä muusta takauskeskuksen toiminnasta annettaisiin takauskeskuksen valtuuskunnan hyväksymässä johtosäännössä.

Esityksen mukaan takauskeskuksen jäsenyhteisöiksi voisivat liittyä myös kunnat, jotka eivät tällä hetkellä ole takauskeskuksen jäseniä. Takauskeskuksen hallinnon ja tilien tarkastusta varten valittava tilintarkastusyhteisö ja takauskeskuksen valvonnasta vastaava takauskeskustarkastaja voitaisiin valita vuotta pidemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään neljäksi vuodeksi. Säännöksiä takauskeskuksen jäsenyhteisöinä olevien kuntien oikeudesta hakea muutosta takausvastuun kattamiseksi kunnilta perittäviä maksuosuuksia koskeviin päätöksiin ehdotetaan täsmennettäväksi.

Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila.....	3
1.1. Takauskeskuksen tarkoitus, jäsenyhteisöt ja toimintaperiaatteet	3
1.2. Takauskeskuksen hallinto ja toiminnan rahoitus.....	4
1.3. Valvonta, täytäntöönpano ja muutoksenhaku	5
2. Nykytilan arviointi.....	5
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	6
4. Esityksen vaikutukset.....	7
4.1. Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset yritystoimintaan	7
4.2. Hallinnolliset vaikutukset ja vaikutukset henkilöstön asemaan.....	8
5. Asian valmistelu	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	10
1. Lakiehdotuksen perustelut.....	10
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	13
3. Voimaantulo	13
4. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.....	13
LAKIEHDOTUKSET	15
kuntien takauskeskuksesta annetun lain muuttamisesta	15
RINNAKKAISTEKSTIT	19
kuntien takauskeskuksesta annetun lain muuttamisesta	19

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Takauskeskuksen tarkoitus, jäsenyhteisöt ja toimintaperiaatteet

Kuntien takauskeskuksen, jäljempänä takauskeskus, toiminta perustuu kuntien takauskeskuksesta annettuun lakiin (487/1996). Takauskeskus on itsenäisenä oikeushenkilönä toimiva julkisoikeudellinen laitos, jonka tarkoituksena on turvata kuntien yhteinen varainhankinta ja kehittää sitä. Tarkoituksen toteuttamiseksi takauskeskus voi myöntää takauksia kuntien suoraan tai välillisesti omistamien tai kuntien määräämisvallassa olevien luottolaitosten sellaiselle varainhankinnalle, jota käytetään antolainaukseen kunnille ja kuntayhtymille sekä kuntien kokonaan omistamille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille.

Lain mukaan takauskeskus voi myöntää takauksia myös edellä tarkoitettujen luottolaitosten sellaiselle varainhankinnalle, jota käytetään antolainaukseen valtion viranomaisten nimeämille asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoittaville yhteisöille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille.

Lain tarkoittamia takauskeskuksen takaa-aman varainhankinnan piirissä olevia luottolaitoksia on tällä hetkellä yksi, Kuntarahoitus Oyj, jäljempänä Kuntarahoitus. Kuntarahoitus harjoittaa luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) mukaista luottolaitostoimintaa. Se on kuntasektorin oma luottolaitos ja osa kuntien yhteistä varainhankintajärjestelmää. Kuntarahoituksen osakekannan omistavat kunnat, kuntayhtymät, kuntien vuokratyöyhtiöt, Suomen kuntaliitto ja Kuntien eläkevakuutus. Kuntarahoituksen yhtiöjärjestys käytännössä rajaa luottolaitoksen osakeomistuksen kuntasektoriin. Kuntarahoitus nyky muodossaan perustettiin 1 päivänä toukokuuta 2001, kun aikaisempi Kuntarahoitus Oyj ja Kuntien Asuntoluotto Oyj yhdistettiin.

Takauskeskuksen jäsenyhteisöjä ovat kunnat. Kunnat ovat jäsenyhteisöjä suoraan lain nojalla. Säädetäessä Kuntien takauskeskuk-

sesta annettua lakia kunnalla oli kuitenkin mahdollisuus jättäytyä takauskeskuksen jäsenyyden ulkopuolelle ilmoittamalla siitä kirjalaisesti sisäasiainministeriölle kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Tämän ja eräiden lain voimaantulon jälkeen toteutettujen kuntaliitosten perusteella takauskeskuksen jäsenyhteisöinä ovat kaikki kunnat lukuun ottamatta Hankasalmen, Koski Tl:n, Kuhmoisen, Oripään, Perniön, Pihtiputaan, Ruokolahden, Rääkkylän, Valtimon, Vöyrin, Yläneen ja Ypäjän kuntia. Lain mukaan mainitut kunnat eivät voi liittyä takauskeskuksen jäsenyhteisöksi. Takauskeskuksen jäsenyhteisönä oleva kunta ei myöskään voi erota takauskeskuksesta.

Takauskeskuksen jäsenenä on siten 403 kuntaa ja Kuntarahoituksen osakkeita omistaa yhteensä 253 kuntaa.

Takauskeskuksen Kuntarahoituksen varainhankinnalle myöntämän takauksen myötä Kuntarahoitus voi hyödyntää varainhankinnassaan koko kuntasektorin luottokelpoisuutta. Näin ollen Kuntarahoitukselle myönnettyihin lainoihin ei liity luottotappioriskiä, jolloin Kuntarahoituksen luottoluokitus on korkea ja sillä on mahdollisuus saada rahoitusmarkkinoilta lainaa edullisin ehdoin.

Kuntarahoitus on kuntasektorin sisäinen erityisluottolaitos ja osa kuntasektorin varainhankintajärjestelmää. Euroopan yhteisöjen komissio on todennut Kuntarahoituksen takauskeskuksen myöntämiin takauksiin perustuvan varainhankinnan ja varojen edelleen lainauksen olevan tietyin ehdoin Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen valtioneuvoston mukaisista. Nämä komission hyväksymät ehdot sisältyvät takauskeskuksen ohjesääntöön. Ohjesääntöön mukaan takauskeskus voi myöntää takauksia Kuntarahoituksen varainhankinnalle sillä ehdolla, että se käyttää hankkimiaan varoja

- 1) rahoittaakseen kuntia ja kuntayhtymiä,
- 2) rahoittaakseen Euroopan yhteisön valtioneuvoston mukaisesti edullisin ehdoin valtion viranomaisten nimeämiä asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoitettavia yhteisöjä tai niiden päätösvallassa olevia yhteisöjä tai

3) rahoittaakseen Euroopan yhteisön valtiotukisääntöjen mukaisesti edullisin ehdoin kuntien ja kuntayhtymien kokonaan omistamia tai niiden määräämisvallassa olevia yhteisöjä taikka kunnallisia liikelaitoksia, jotka harjoittavat kuntien toimialaan kuuluvia laissa säädettyjä julkisia palvelutehtäviä tai näitä välittömästi palvelevia toimintoja tai muita kansalaisten kannalta välttämättömiä palveluita, jos viimeksi mainittujen palveluiden järjestäminen on paikallisten tai alueellisten olosuhteiden vuoksi tarpeen niiden saatavuuden tai tehokkaan tuottamisen turvaamiseksi.

Voimassa olevaa lakia ja ohjesääntöä on takauksen piiriin kuuluvien saatavien osalta tulkittu suppeasti. Takaus on katsottu voitavan myöntää vain Kuntarahoitusta rahoittavien yhteisöjen saatavien vakuudeksi. Takauskeskus on siten voinut taata Kuntarahoituksen maksukyvyyn suhteessa sen rahoittajiin. Takauskeskus ei sen sijaan ole myöntänyt takauksia Kuntarahoituksen saatavien turvaksi niissäkään tapauksissa, jolloin saatava on välittömästi liittynyt Kuntarahoituksen suorittamaan laissa tarkoitettuun varainhankintaan. Takauskeskus ei siten ole voinut taata Kuntarahoitusta rahoittavien tahojen maksukykyä suhteessa Kuntarahoitukseen viimeksi mainitun suorittamaan varainhankintaan liittyviltä riskeiltä suojautumisen osalta.

1.2. Takauskeskuksen hallinto ja toiminnan rahoitus

Lain mukaan takauskeskuksen päätösvaltaa käyttää takauskeskuksen valtuuskunta, jolle laissa toisin säädetä tai päätösvalta takauskeskuksen ohjesäännön mukaan kuulu muulle takauskeskuksen toimielimelle tai toimihenkilölle. Valtuuskunnan nimeää sisäasiainministeriö Suomen kuntaliiton ehdottamista henkilöistä nelivuotiskaudeksi. Takauskeskuksella on hallitus, joka vastaa takauskeskuksen hallinnosta sekä valtuuskunnan päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Hallitus käyttää takauskeskuksen puhevaltaa. Takauskeskuksella on hallituksen nimittämä toimitusjohtaja.

Takauskeskuksen toimielinten kokoonpanosta ja toimikaudesta, tehtävistä ja muusta toiminnasta annetaan tarvittavat määräykset ohjesäännössä, jonka valtuuskunta hyväksyy ja sisäasiainministeriö vahvistaa.

Takauskeskuksen luottamushenkilöt ja toimihenkilöt ovat kuntien takauskeskuksesta annetussa laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan virkavastuun alaisia. Takauskeskuksen luottamushenkilön ja toimihenkilön esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolaisissa (434/2003) säädetään virkamiehen esteellisyydestä. Takauskeskuksessa työskentelee tällä hetkellä kaksi henkilöä, toimitusjohtaja ja toimistopäällikkö.

Takausten myöntämisestä Kuntarahoituksen varainhankinnalle päättää takauskeskuksen hallitus tai ohjesäännön nojalla toimitusjohtaja. Lain mukaan takauksia myönnettäessä on noudatettava terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita. Takauksia voidaan myöntää ainoastaan riittävää vakuutta vastaan. Erityisesti syystä takaus voidaan myöntää ilman vakuutta, jos sisäasiainministeriö antaa siihen luvan.

Takauskeskus perii Kuntarahoitukselta takausprovision myöntämistään takauksista. Lain mukaan takauskeskuksen menot on pitkällä tähtäyksellä katettava toiminnan tuloilla eli lähinnä mainituilla takausprovisioilla.

Takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi takauskeskuksella on rahasto, jonka kartuttamisesta ja käyttämisestä määrätään ohjesäännössä, sekä tarvittavat valmiusluottojärjestelyt. Takauskeskuksen rahasto on tällä hetkellä suuruudeltaan noin seitsemän miljoonaa euroa ja sen arvioidaan kasvavan vuoteen 2015 mennessä noin 20 miljoonaan euroon.

Takauskeskuksen myöntämän takauksen perusteella syntynyt maksuvelvoite katetaan ensisijaisesti takauskeskuksen rahastosta. Jos rahaston varat eivät riitä velvoitteen kattamiseen, takauskeskuksella on oikeus kattaa velvoite jäsenyhteisöiltä kannettavilla maksuosuuksilla. Lain mukaan takauskeskuksen jäseninä olevat kunnat vastaavat yhdessä takauskeskuksen velvoitteen kattamisesta asukaslukujensa mukaisessa suhteessa. Kunnalla on oikeus saada suorittamansa maksuosuus takauskeskukselta takaisin sen jälkeen, kun takauskeskuksella on siihen varoja. Takauskeskukselle ei ole koskaan syntynyt takauksiin perustuvia maksuvelvoitteita, eikä kunnilta siten myöskään ole jouduttu perimään maksuosuuksia.

1.3. Valvonta, täytäntöönpano ja muutoksenhaku

Takauskeskuksen toiminnan lainmukaisuutta valvoo takauskeskustarkastaja. Sisäasiainministeriö määrää kalenterivuodeksi kerrallaan takauskeskustarkastajan takauskeskuksen hallituksen esityksestä. Laissa säädetään takauskeskustarkastajan kelpoisuusvaatimuksista. Takauskeskuksen tilintarkastustehtäviä suorittamaan valittu tilintarkastusyhteisö ei voi toimia samanaikaisesti takauskeskustarkastajana.

Takauskeskustarkastajan on viipymättä ilmoitettava takauskeskuksen hallitukselle ja asianomaiselle ministeriölle takauskeskusta koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka takauskeskustarkastaja on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja jonka voidaan katsoa olennaisesti rikkovan takauskeskusta tai sen toimintaa koskevia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä, vaarantavan takauskeskuksen toiminnan jatkumisen tai johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon antamiseen.

Takauskeskuksen tilien ja hallinnon tarkastuksen suorittaa takauskeskuksen valtuuskunnan kalenterivuodeksi kerrallaan valitsema tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastukseen sovelletaan soveltuvin osin tilintarkastuslakia (936/1994).

Takauskeskuksen myöntämistä takauksista perittävät takausprovisiot ja jäsenyhteisöjen maksuosuudet saadaan ulosottaa ilman tuomiota ja päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961), jäljempänä veroulosottolaki, säädetään. Takauskeskuksen tekemät takausprovisioiden ja jäsenyhteisöjen maksuosuuksien perintäpäätökset ovat siten välittömästi täytäntöön pantavissa.

Takauskeskuslaki mahdollistaa välittömän täytäntöönpanon lisäksi myös veroulosottolain mukaiset oikeusturvakeinot, kuten tuomioistuimen mahdollisuuden kieltää tai keskeyttää lainvoimaa vailla olevan maksupäätöksen täytäntöönpano sekä perustevalituksen. Perustevalituksessa takauskeskuksen maksuunpanopäätökseen tyytymätön voi veroulosottolaissa säädetyn perusteiden hakea päätökseen muutosta valittamalla siitä asianomaiselle hallinto-oikeudelle viiden vuoden

kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu.

Jäsenyhteisö voi myös tehdä valtuuskunnalle oikaisuvaatimuksen jäsenyhteisön maksuosuutta koskevasta hallituksen päätöksestä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa maksuosuutta koskevan päätöksen tiedoksisaamisesta. Maksuosuuden oikaisua koskevaan valtuuskunnan päätökseen jäsenyhteisö saa hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädettyssä järjestyksessä. Valituksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta myös takauskeskus.

2. Nykytilan arviointi

Kuntien takauskeskuksesta annettuun lakiin sisältyvät säännökset ovat osittain vanhentuneita, tulkinnanvaraisia sekä Takauskeskuksen toiminnan tarkoituksen toteuttamisen kannalta liian rajoittavia ja epätarkoituksenmukaisia. Takauskeskuksen toiminnasta säädetään laissa ja takauskeskuksen ohjesäännössä tavalla, joka ei kaikilta osin vastaa perustuslain lainsäädännölle asettamia vaatimuksia. Osa takauskeskuksen ohjesääntöön sisältyvistä määräyksistä kuuluu lainsäädännön alaan ja määräykset tulisi siten siirtää ohjesäännöstä lakiin. Takauskeskuksen ohjesäännön hyväksyy sisäasiainministeriö. Valtaosa ohjesäännön määräyksistä on sellaisia, jotka eivät edellytä ministeriön myötävaikutusta ja valvontaa. Ohjesääntöihin perustuvasta ohjauksesta on pyritty hallinnossa pääosin luopumaan.

Vanhentuneina voidaan pitää säännöksiä, jotka estävät uusien kuntien liittymisen takauskeskuksen jäsenyhteisöksi ja säännöksiä, jotka koskevat sisäasiainministeriön vahvistamaa ohjesääntöä.

Tulkinnanvaraisiksi ovat osoittautuneet säännökset, jotka koskevat takauksen piirissä olevien saatavien määrittelyä ja oikeutta hakea muutosta takauskeskuksen päätökseen jäsenyhteisön maksuosuuden määräämisestä. Takauskeskuksen ja Kuntarahoituksen toimintaa on epätarkoituksenmukaisesti rajoittanut voimassa olevan lain tulkinta, ettei takauskeskus voi taata Kuntarahoituksen varainhankinnan kohteena olevien yhteisöjen maksuvalmiutta suhteessa Kuntarahoitukseen

sen harjoittamaan varainhankintaan liittyviltä riskeiltä suojautumisen osalta. Kuntarahoituksen ja Kuntien takauskeskuksen kansainvälisen luottokelpoisuuden määrittelyn näkökulmasta on myös olennaista, että takausvastuun mahdollisesti toteutuessa jäsenyhteisöjen maksuosuudet saadaan perityksi nopeasti ja tehokkaasti mahdollisesta muutoksenhakuprosessista riippumatta. Kansainväliset luottoluokituslaitokset ovat tältä osin kiinnittäneet Kuntarahoituksen ja takauskeskuksen luokitustilaisuuksissa huomiota toimeenpano- ja muutoksenhakusäännösten vaikeaselkoisuuteen.

Lainsäädännön alaan kuuluvina lakiin tulisi siirtää ohjesäännöstä määräykset, jotka koskevat takauksen myöntämisen edellytyksiä ja takauksen suhdetta Euroopan yhteisön valtioneuvoston siirtämiseen, takauskeskuksen rahastoon siirrettyjen varojen sijoittamista ja käyttöä sekä takauskeskustarkastajan toimivaltuuksia. Takauskeskuksen rahastoa on lisäksi nykyään mahdollista käyttää vain jo syntyneen maksuvelvollisuuden kattamiseen. Kuitenkin yleensä olisi perusteltua toimia jo ennakollisesti maksuvelvollisuuden syntyneen estämiseksi.

Takauskeskuksen hallinnon ja tilien tarkistusta varten valittavan tilintarkastusyhteisön ja takauskeskuksen valvonnasta vastaavan takauskeskustarkastajan valinta kalenterivuodeksi kerrallaan on osoittautunut toiminnan pitkäjänteisyyden ja hallinnollisen työn näkökulmasta ongelmalliseksi. Käytännössä samat tarkastusyhteisöt on valittu tehtäviinsä vuosittain uudelleen.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on ajanmukaistaa Kuntien takauskeskuksesta annettua lakia siten, että kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän toimivuus voidaan turvata muuttuneissa toimintaympäristössä. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi perustuslain edellyttämät muutokset ja lakia ehdotetaan täsmennettäväksi sekä takauskeskuksen toimivaltaa eräiltä osin laajennettavaksi.

Niiden saatavien piiriä, joiden vakuutena voidaan käyttää takauskeskuksen myöntämää takausta, ehdotetaan täsmennettäväksi. Takaus voitaisiin ensinnäkin myöntää nykyiseen

tapaan laissa tarkoitettua luottolaitosta (Kuntarahoitusta) rahoittavan yhteisön saatavien vakuudeksi suhteessa luottolaitokseen. Tämän lisäksi takaus voitaisiin myöntää luottolaitoksen varainhankintaan välittömästi liittyvien järjestelyiden osalta myös luottolaitoksen saatavien vakuudeksi. Mainitut saata- vat, jotka perustuvat luottolaitoksen suorittamaan varainhankintaan liittyviltä korko-, valuuttakurssi-, ym. riskeiltä suojautumiseen, tulisivat näin nykyisestä poiketen takauskeskuksen myöntämän takauksen piiriin. Näiden takauksen yhteismäärä ehdotetaan kuitenkin laissa rajattavaksi enintään neljään prosenttiin takauskeskuksen takausvastuiden kokonaismäärästä.

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi takauskeskuksen toimintaa ohjaavasta sisäasiainministeriön vahvistamasta ohjesäännöstä. Samalla osa nykyiseen ohjesääntöön sisältyvistä määräyksistä ehdotetaan lainsäädännön alaan kuuluvina siirrettäväksi lakiin. Tällaisia olisivat määräykset, jotka koskevat takauksen myöntämisen edellytyksiä ja takauksen suhdetta Euroopan yhteisön valtioneuvoston siirtämiseen, takauskeskuksen rahastoon siirrettyjen varojen sijoittamista ja käyttöä sekä takauskeskustarkastajan toimivaltuuksia. Tarkempia määräyksiä takauskeskuksen toimielimistä sekä niiden kokoonpanosta, tehtävistä ja toimikaudesta sekä muusta takauskeskuksen toiminnasta annettaisiin takauskeskuksen valtuuskunnan hyväksymässä takauskeskuksen sisäisessä johtosäännössä.

Nykyään takauskeskuksen rahastoa on mahdollista käyttää vain jo syntyneen maksuvelvollisuuden kattamiseen. Esityksen mukaan takauskeskuksen rahastoa voitaisiin nykyisestä poiketen käyttää tilapäisesti myös järjestelyihin, joilla estetään takauskeskusta välittömästi uhkaavan maksuvelvoitteen syntyminen. Tällaisena järjestelyinä tulisi kysymykseen lähinnä maksuvaikeuksiin joutuneen luottolaitoksen (Kuntarahoitus) pääomittaminen oman pääoman ehdoin. Koska takauskeskus ei luottolaitoksen maksukyvyyn takaavana organisaationa voi pysyvästi olla luottolaitoksen osakkaana, tulisi luottolaitoksen maksaa takauskeskuksen sijoittama pääoma takaisin välittömästi luottolaitoksen taloudellisen aseman sen mahdollistaessa.

Esityksessä ehdotetaan, että takauskeskuksen jäsenyhteisöksi voisivat liittyä myös

kunnat, jotka eivät tällä hetkellä ole takauskeskuksen jäseniä tekemällä siitä ilmoituksen takauskeskuksen hallitukselle. Takauskeskuksen hallinnon ja tilien tarkistusta varten valittava tilintarkastusyhteisö ja takauskeskuksen valvonnasta vastaava takauskeskustarkastaja voitaisiin toiminnan pitkäjänteisyyden turvaamiseksi valita myös vuotta pidemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään neljäksi vuodeksi.

Takauskeskuksen jäsenyhteisöinä olevien kuntien oikeutta hakea muutosta takausvastuun kattamiseksi kunnilta perittäviä maksuosuuksia koskeviin päätöksiin ehdotetaan täsmennettäväksi. Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi mahdollisuudesta soveltaa rinnakkain veroulosottolain mukaista perustevelitusta ja hallintolainkäyttölain mukaista hallintovalitusta. Jäsenyhteisöjen maksuosuudet ja takausprovisiot voitaisiin nykyiseen tapaan ulosottaa ilman tuomiota ja päätöstä veroulosottolain mukaisessa järjestyksessä. Takauskeskuksen tekemään päätökseen jäsenyhteisöjen maksuosuuksien määräämisestä ei kuitenkaan enää voisi hakea muutosta perustevelituksella mainitun lain nojalla. Päätöksestä voitaisiin sen sijaan nykyiseen tapaan hakea ensin oikaisua takauskeskuksen valtuuskunnalta. Oikaisuvaatimuksen tekemiselle säädettyä määräaika ehdotetaan kuitenkin pidennettäväksi 14 päivästä 30 päivään. Valtuuskunnan oikaisuvaatimuksesta antamaan päätökseen saisi, kuten nykyisin, hakea muutosta hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista hallintolainkäyttölain mukaisessa järjestyksessä. Hallintolainkäyttölain mukaisesta pääsäännöstä poiketen takauskeskuksen hallituksen päätös jäsenyhteisöjen maksuosuuksien määräämisestä voitaisiin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset ja vaikutukset yritystoimintaan

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtiontalouteen eikä välittömästi myöskään kuntien talouteen.

Ehdotettu lain 1 §:n muutos, joka mahdollistaa takauskeskuksen takauksen myöntämisen luottolaitoksen (Kuntarahoitus Oyj:n)

saatavien vakuudeksi suojaustoimintaan välittömästi liittyvien järjestelyiden osalta, mahdollistaa takauskeskuksen takausvastuun piirin laajentumisen. Tämä puolestaan lisäisi takauskeskuksen jäsenkuntien kollektiivista vastuuta varainhankintaan ja luototustoimintaan liittyvistä riskeistä. Vastuun laajentumista voidaan kuitenkin pitää perusteltuna, koska se perustuisi luottolaitoksen varainhankintaan liittyviltä riskeiltä suojautumiseen ja tukisi siten kuntien yhteisen varainhankinnan laissa säädettyä perustarkoitusta. Esityksen myötä suojaussopimuksista luottolaitokselle aiheutuvat riskit siirtyvät nollariskiluokkaan ja luottolaitoksen luototustoiminta voisi vastaavasti laajentua.

Kuntarahoitus on asettanut luottoluokitusvaatimukset omille suojaussopimusten vastapuolilleen. Yhtiön päämääränä on pyrkiä edulliseen varainhankintaan käyttämällä hyvän luottoluokituksen omaavia vastapuolia.

Kuntarahoituksella oli vuoden 2005 lopussa yli 40 suojaussopimusvastapuolta. Yli 20 vastapuolen kanssa oli solmittu myös lisävakuussopimus (ns. Credit Support Annex), jolla voidaan sopia suojaussopimuksista aiheutuvan sopijapuolen kokonaisvastuun rajaamisesta vakuuksilla tiettyyn ennalta sovittuun määrään. Lisävakuussopimusten solmiminen on viime vuosina yleistynyt kansainvälisillä suojaussopimusmarkkinoilla.

Jos takauskeskus takaisi Kuntarahoituksen koko suojaussopimuskannan myös Kuntarahoituksen suojaussopimusvastapuolilta olevien saatavien osalta, lisääntyisivät kokonais-takausvastuut vuoden 2005 lopun tasossa yhteensä noin 85 miljoonalla eurolla, joka olisi noin 1,5 prosenttia takauskeskuksen kaikista takausvastuista. Edellä mainittu määrä on arvioitu vuoden 2005 lopun markkinatilanteen ja siihen perustuvan markkina-arvostuksen mukaisesti ottamatta huomioon edellä mainittuja lisävakuussopimuksia. Mikäli lisävakuussopimusten perusteella suojaussopimusten vastapuolien Kuntarahoitukselle antamat vakuudet otetaan huomioon, lisääntyvien kokonaisvastuiden määrä mainittuna ajankohdantana olisi ollut 34,4 miljoonaa euroa, joka olisi noin 0,6 prosenttia takauskeskuksen kaikista takausvastuista.

Varainhankintaan liittyviltä riskeiltä suojautumiseksi Kuntarahoituksen saatavien vakuudeksi myönnettävien takausten yhteis-

määrä voisi lain mukaan olla enintään neljä prosenttia Takauskeskuksen takausvastuiden kokonaismäärästä.

Muutettavaksi ehdotetun 9 §:n mukaan takauskeskuksen rahastoa saisi nykyisestä poiketen käyttää sellaisiin tilapäisesti voimassa oleviin järjestelyihin, joilla estetään välittömästi uhkaava maksuvelvoitteen syntyminen. Tämän perusteella takauskeskus esimerkiksi voisi väliaikaisesti pääomittaa luottolaitosta sen joutuessa maksuvaikeuksiin. Tällainen ennalta ehkäisevä toiminta vähentäisi riskiä, että luottolaitos joutuisi selvitystilaan ja siten myös riskiä, että takauskeskuksen antamiin takauksiin perustuvat takauskeskuksen jäsenyhteisöjen maksuvelvoitteet toteutuisivat.

Lakiehdotuksen 15 §:ää ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että takauskeskuksen tekemään jäsenyhteisön maksuosuuden oikaisua koskevaan päätöksen saisi hakea muutosta hallinto-oikeudelta hallintovalituslain mukaisessa järjestyksessä ja maksuosuutta koskeva päätös voitaisiin panna täytäntöön muutoksenhausta riippumatta. Samalla oikaisuvaatimuksen tekemiselle mainitun pykälän 1 momentissa säädettyä määräaika pidentettäisiin nykyisestä 14 päivästä 30 päivään maksuosuutta koskevan päätöksen tiedoksisaannista. Maksuosuuksien täytäntöönpanon nopeus ja tehokkuus sekä muutoksenhaku- ja maksuosuuden täytäntöönpanosäännösten selkeys ovat olennaisia järjestelmän toimivuuden ja uskottavuuden kannalta. Lakiin tältä osin ehdotettujen muutosten voidaan olettaa lisäävän luottolaitoksen luotokelpoisuutta sekä vahvistavan luottolaitoksen ja takauskeskuksen edellytyksiä ylläpitää korkeaa kansainvälistä luottoluokitusta myös jatkossa.

Yritysten välisiin kilpailuolosuhteisiin lakiehdotuksen vaikutus on vähäinen, koska lakiehdotus ei lisää niitä toimintoja, joita Kuntarahoitus Oyj voi luotottaa Kuntien takauskeskuksen takauksella hankkimilla varoilla. Lakiehdotus parantaa Kuntien takauskeskuksen ja Kuntarahoitus Oyj:n mahdollisuuksia hankkia kunnille ja sosiaaliselle asuntotuotannolle edullista rahoitusta niiden toimintojen piiriin, joita ne nyt jo rahoittavat. Tällä on kilpailua edistävä vaikutus kuntasektorin ja sosiaalisen asuntotuotannon rahoituksessa.

4.2. Hallinnolliset vaikutukset ja vaikutukset henkilöstön asemaan

Lain 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten että myös ne 12 kuntaa, jotka eivät tällä hetkellä ole takauskeskuksen jäseniä, voisivat halutessaan liittyä takauskeskuksen jäsenyhteisöksi. Näille kunnille avautuisi siten mahdollisuus takauskeskuksen jäsenyhteisönä hyödyntää lain tarkoittamana luottolaitoksesta toimivan Kuntarahoitus Oyj:n palveluita.

Esityksessä ehdotetaan, että takauskeskuksen toimintaa ohjaavasta sisäasiainministeriön vahvistamasta ohjesäännöstä luovuttaisiin. Ohjesääntöön sisältyvät lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset otettaisiin lakiin ja muut takauskeskuksen toimintaa ohjaavat säännökset sisältyisivät jatkossa takauskeskuksen valtuuskunnan hyväksymään johtosääntöön. Esitys lisäisi takauskeskuksen hallinnollista itsenäisyyttä ja poistaisi samalla sisäasiainministeriöltä ohjesäännön vahvistamiseen liittyvät hallinnolliset tehtävät. Ministeriöiden vahvistamiin ohjesääntöihin perustuvasta hallinnon ohjauksesta on pyritty luopumaan 1980-luvun lopulta toteutetusta normiohjauksen uudistushankkeesta lähtien.

Takauskeskuksen tilintarkastajat ja takauskeskustarkastaja voitaisiin valita jatkossa pidemmäksi toimikaudeksi kuin kalenterivuodeksi kerrallaan. Tämä lisää mainittujen tarkastajien edellytyksiä pitkäjänteiseen toimintaan ja vähentää samalla tarkastajien valintaan liittyvää hallinnollista työtä takauskeskuksessa ja sisäasiainministeriössä.

Ehdotetut muutokset eivät vaikuta henkilöstön määrään sisäasiainministeriössä ja Kuntien takauskeskuksessa.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sisäasiainministeriössä Kuntien takauskeskuksen hallituksen tekemän aloitteen pohjalta. Esityksestä on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, oikeusministeriöltä, kilpailuvirastolta, Suomen kuntaliitolta, Kuntien takauskeskuskelta, Kuntien eläkevakuutukselta, Kuntarahoitus Oyj:ltä, Rahoitustarkastukselta, Suomen Pankkiyhdistykseltä, takauskeskustarkastajalta (Deloitte & Touche Oy), Helsingin, Espoon, Oulun, Järvenpään, Kajaanin ja

Porin kaupungeilta sekä Hattulan, Muonion ja Perhon kunnilta. Mainitut tahot Järvenpään kaupunkia sekä Hattulan, Muonion ja Perhon kuntaa lukuun ottamatta ovat antaneet esityksestä lausunnon.

Lausunnonantajat valtiovarainministeriötä ja oikeusministeriötä lukuun ottamatta kannattivat esitystä sellaisenaan tai niillä ei ollut huomautettavaa esityksen johdosta. Eräät lausunnonantajat kuitenkin korostivat, että kuntia tulee informoida tehokkaasti kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän kuntasektorille aiheuttamista vastuista ja riskeistä. Kuntien eläkevakuutus kiinnitti launnonossaan huomiota ehdotukseen, jonka mukaan takauskeskus voisi antaa takauksia luottolaitoksen (Kuntarahoitus Oyj) varainhankintaan liittyviltä riskeiltä suojautumisen osalta myös mainitun luottolaitoksen saatavien vakuudeksi. Kuntien eläkevakuutuksen mielestä tämä on suuri muutos periaatteeseen, että Kuntien takauskeskus ei takaa kuntien määräämisvallan ulkopuolisten rahoituslaitosten sitoumuksia.

Valtiovarainministeriö vastusti mainittua ehdotusta, jonka mukaan takauskeskus voisi antaa takauksia luottolaitoksen varainhankintaan liittyviltä riskeiltä suojautumisen osalta myös mainitun luottolaitoksen saatavien vakuudeksi. Valtiovarainministeriön mielestä luottolaitoksen omistajien kannalta tehokkaan toiminnan turvaaminen tapahtuu siten, että takausturvaa annetaan vain luottolaitoksen velkojille suhteessa luottolaitoksen maksukykyyn. Valtiovarainministeriö ei myöskään puolla ehdotusta, joka mahdollistaisi takauskeskuksen tilintarkastajan valitsemisen vuotta pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään neljäksi vuodeksi. Ministeriö pitää nykyaikaisten corporate governance -linjausten mukaisena, että myös julkisella sektorilla tilintarkastajat valittaisiin vuodeksi kerrallaan ja heitä määräajoin vaihdettaisiin tarvittavan ulkoisen tarkastuksen luonteen säilyttämiseksi.

Valtiovarainministeriön ja osittain myös Kuntien eläkevakuutuksen lausunnon perusteella lain 8 §:ään on lisätty säännös, joka rajoittaa varainhankintaan liittyviltä riskeiltä suojautumiseksi luottolaitoksen saatavien

vakuudeksi myönnettävien takausten yhteismäärän enintään neljään prosenttiin takauskeskuksen takausvastuiden kokonaismäärästä. Muutettavaksi ehdotettua 9 §:ää on myös täsmennetty takauskeskuksen rahaston ja valmiusluottojärjestelyiden käyttötarkoituksen osalta. Esityksessä on säilytetty mahdollisuus valita takauskeskuksen tilintarkastajat vuotta pitemmäksi toimikaudeksi, koska takauskeskus on virkavastuulla toimiva julkisoikeudellinen laitos.

Oikeusministeriö piti ongelmallisena ehdotusta, jonka mukaan takauskeskuksen jäsenyhteisöjen maksuosuuksien osalta luovutaisiin mahdollisuudesta soveltaa rinnakkain veroulosottolain mukaista perustevalitusta ja hallintolainkäyttölain mukaista hallintovalitusta. Ministeriön mielestä suoran ulosottokeuhpoisuuden vastapainoksi olisi tärkeää, että käytössä olisi perustevalituksen tapainen oikeusturvatae. Lisäksi oikaisuvaatimukselle maksuosuutta koskevaan päätökseen säädetty 14 päivän määräaika on oikeusministeriön mielestä ongelmallinen asianomaisen oikeusturvan kannalta.

Oikeusministeriön lausunnon pohjalta oikaisuvaatimuksen tekemiselle säädettyä määräaika on pidennetty 30 päivään. Esityksessä on sen sijaan pysytty alkuperäisessä ehdotuksessa, jonka mukaan perustevalitus hallintovalituksen kanssa rinnakkaisena oikeusturvakeinona poistetaan. Hallintovalituksen on katsottava olevan riittävä oikeusuojakeino ottaen huomioon, että maksuosuuspäätökset tekevä Kuntien takauskeskus on julkisoikeudellinen laitos, jonka luottamushenkilöt ja työntekijät toimivat virkavastuulla. Takauskeskuksen tekemät jäsenyhteisöjen maksuosuuksia koskevat päätökset kohdistuvat myös aina viranomaisasemassa oleviin kuntiin, joilla on katsottava olevan edellytykset arvioida muutoksenhaun tarve hallintolainkäyttölain mukaisessa 30 päivän määräajassa. Lisäksi on otettava huomioon rahoitusmarkkinoiden asettamat vaatimukset kuntien yhteisen varainhankinnan kustannuksille.

Esitykseen on lausuntojen perusteella tehty myös eräitä muita, teknislouuntoisia korjauksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

Laki kuntien takauskeskuksesta

1 §. Kuntien takauskeskus. Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaus lakiin lisättäväksi ehdotettuun uuteen 1 a §:ään, jossa säädettäisiin tarkemmin takauksen myöntämisen edellytyksistä.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti. Siinä täsmennettäisiin niiden saatavien piiriä, joiden vakuutena voidaan käyttää takauskeskuksen myöntämää takausta. Takaus voitaisiin myöntää nykyiseen tapaan laissa tarkoitettua luottolaitosta (Kuntarahoitusta) rahoittavan yhteisön saatavien vakuudeksi. Tämän lisäksi takaus voitaisiin myöntää luottolaitoksen varainhankintaan välittömästi liittyvien järjestelyiden osalta myös luottolaitoksen saatavien vakuudeksi. Mainitut saatavat, jotka perustuvat luottolaitoksen suorittamaan varainhankintaan liittyviltä korko-, valuuttakurssi- ynnä muilta riskeiltä suojautumiseen, tulisivat näin nykyisestä poiketen takauskeskuksen myöntämän takauksen piiriin. Tällaisten takausvastuiden yhteismäärä ehdotetaan 8 §:ssä rajoitettavaksi enintään neljään prosenttiin takauskeskuksen takausvastuiden kokonaismäärästä.

Ehdotus mahdollistaa takauskeskuksen takausvastuun piirin laajentumisen, mikä lisäisi myös takauskeskuksen jäsenkuntien kollektiivista vastuuta varainhankintaan ja luotto- toimintaan liittyvistä riskeistä. Tätä voidaan pitää perusteltuna, koska se perustuisi luottolaitoksen varainhankintaan liittyviltä riskeiltä suojautumiseen ja tukisi siten kuntien yhteisen varainhankinnan laissa säädettyä perustarkoitusta. Takauskeskus olisi myöntäessään takauksia riskeiltä suojautumiseen liittyville järjestelyille velvollinen noudattamaan 8 §:ssä säädettyjä terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita, eikä takauksia tule myöntää näiden periaatteiden vastaisesti. Suojaussopimusten vastapuolilta tulee esimerkiksi edellyttää korkeaa luottokelpoisuutta.

1 a §. Takauksen myöntämisen edellytykset. Pykälä on uusi. Siinä säädettäisiin tarkemmin takauksen myöntämisen edellytyksistä. Vas- taava säännös sisältyy nykyään sisäasiainmi-

nisteriön vahvistamaan takauskeskuksen ohjesääntöön. Säännöksessä käsiteltävät asiat ehdotetaan lainsäädännön alaan kuuluvina siirrettäväksi lakiin.

Pykälä on Euroopan yhteisöjen komission vuonna 2004 antaman päätöksen mukainen. Komission mainittu päätös koski kuntien takausjärjestelmää Suomessa. Päätöksen mukaan luottolaitoksen (Kuntarahoitus Oyj) saamat valtiontakaukset eivät pykälässä säädettyillä edellytyksillä ole EY:n perustamis- sopimuksen mukaista valtiontukea.

Pykälän 1 momentin mukaan takauskeskus voi myöntää takauksia luottolaitoksen varainhankinnalle, jos luottolaitos käyttää hankkimiaan varoja rahoittaakseen kuntia ja kuntayhtymiä. Luottolaitos voi lisäksi käyttää varoja rahoittaakseen Euroopan yhteisön valtiontukisääntöjen mukaisesti edullisin ehdoin valtion viranomaisten nimeämiä asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoitettavia yhteisöjä tai niiden päätösvallassa olevia yhteisöjä. Lisäksi luottolaitos voi rahoittaa Euroopan yhteisön valtiontukisääntöjen mukaisesti edullisin ehdoin kuntien ja kuntayhtymien kokonaan omistamia tai niiden määräämisvallassa olevia yhteisöjä taikka kunnallisia liikelaitoksia, jotka harjoittavat kuntien toimialaan kuuluvia laissa säädettyjä julkisia palvelutehtäviä tai näitä välittömästi palvelevia toimintoja tai muita kansalaisten kannalta välttämättömiä palveluita, jos viimeksi mainittujen palveluiden järjestäminen on paikallisten tai alueellisten olosuhteiden vuoksi tarpeen niiden saatavuuden tai tehokkaan tuottamisen turvaamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan luottolaitos voi käyttää osan hankkimistaan varoista maksuvalmiutensa turvaamiseksi.

2 §. Jäsennyhteisöt. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että takauskeskuksen jäsenyhteisöiksi voisivat halutessaan liittyä myös ne 12 kuntaa, jotka eivät tällä hetkellä ole takauskeskuksen jäseniä. Jäseneksi liityttäisiin tekemällä siitä kirjallinen ilmoitus takauskeskuksen hallitukselle. Näille kunnille avautuisi tällöin mahdollisuus takauskeskuk- sen jäsenyhteisönä hyödyntää lain tarkoitta- mana luottolaitoksena toimivan Kuntarahoitus Oyj:n palveluita. Kaikki muut kunnat oli-

sivat, kuten nykyisinkin, takauskeskuksen jäsenyhteisöjä suoraan lain nojalla. Takauskeskuksen jäsenyydestä ei voisi jatkossakaan erota.

Takauskeskuksen jäseneksi liittyvä kunta olisi vastuussa takauskeskuksen sitoumuksista samalla tavalla kuin kunnat, jotka liittyivät takauskeskuksen jäseniksi sen perustamisvaiheessa. Uusi jäsen olisi siten vastuussa sekä ennen jäsenyytensä alkamista että sen jälkeen syntyneistä takauskeskuksen sitoumuksista.

3 §. Valvonta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että sisäasiainministeriö määrää takauskeskustarkastajan takauskeskuksen hallituksen esityksestä enintään neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Nykyisin takauskeskustarkastaja määrätään vuosittain, mitä voidaan pitää takauskeskustarkastajan toiminnan pitkäjänteisyyden sekä hallinnollisen työn näkökulmasta ongelmallisena. Lisäksi toimivaltaa käyttävä asianomainen ministeriö korvattaisiin pykälässä sisäasiainministeriöllä, jolle toimivalta valtioneuvoston ohjesäännön mukaan kuuluu.

5 §. Valtuuskunta. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että takauskeskuksen valtuuskunnan päätösvallan siirtäminen takauskeskuksen muulle toimielimelle tai toimihenkilölle perustuisi sisäasiainministeriön vahvistaman ohjesäännön sijasta valtuuskunnan hyväksymään johtosääntöön.

Sisäasiainministerin vahvistamasta ohjesäännöstä luovuttaisiin laissa kokonaan. Ohjesääntöön aikaisemmin sisältyneet lainsäädännön alaan kuuluvat asiat otettaisiin lakiin ja muista aikaisemmin ohjesäännössä määrättyistä asioista määrättäisiin jatkossa valtuuskunnan hyväksymässä johtosäännössä.

7 §. Johtosääntö. Edellä 5 §:n perusteluihin viitaten tarkempia määräyksiä takauskeskuksen toimielimistä sekä niiden kokoonpanosta, tehtävistä ja toimikaudesta sekä muusta takauskeskuksen toiminnasta annettaisiin takauskeskuksen valtuuskunnan hyväksymässä takauskeskuksen sisäisessä johtosäännössä. Nykyisin mainituista asioista määrätään sisäasiainministeriön vahvistamassa ohjesäännössä.

8 §. Takausten myöntäminen. Pykälässä on 5 §:n perusteluissa mainituista syistä korvattu sisäasiainministeriön vahvistama ohjesääntö

takauskeskuksen valtuuskunnan hyväksymällä johtosäännöllä. Asianomainen ministeriö on 3 §:n perusteluissa mainitulla tavalla korvattu pykälätekstissä sisäasiainministeriöllä.

Pykälän 2 momentti on sisällöltään uusi. Siinä säädettäisiin Kuntien takauskeskuksen toiminnan rajoituksista silloin, kun takauskeskus 1 §:n 4 momentin mukaisesti myöntää takauksia luottolaitoksen (Kuntarahoitus Oyj) saatavien vakuudeksi varainhankintaan välittömästi liittyvien järjestelyiden eli riskeiltä suojautumisen osalta. Tällöin takauskeskus takaa luottolaitoksen vastapuolina toimivien rahoituslaitosten maksukyvyyn suhteessa luottolaitokseen. Tällainen menettely poikkeaa takauskeskuksen nykyisestä toiminnasta. Se myös laajentaa kuntasektorin yhteistä vastuuta varainhankintaan liittyvistä riskeistä. Tämän vuoksi on perusteltua, että takauskeskuksen toimivaltaa myöntää takauksia luottolaitoksen saatavien vakuudeksi rajoitetaan laissa. Pykälän 2 momentin mukaan luottolaitoksen saatavien vakuudeksi myönnettävät takaukset saisivat olla yhteensä enintään neljä prosenttia takauskeskuksen takausvastuiden kokonaismäärästä. Mainittu neljän prosentin raja määräytyisi takauksen myöntöhetken tilanteen mukaan. Jos tämä raja tällöin ylittyisi, takauskeskus ei voisi myöntää takausta luottolaitoksen saatavan vakuudeksi vaan luottolaitoksen tulisi vastata rajan ylityvistä sitoumuksista omilla varoillaan.

Pykälän 3 momentin mukaan takauskeskus voisi nykyiseen tapaan myöntää takauksia vain riittäviä vakuuksia vastaan, jollei sisäasiainministeriö erityisestä syystä anna lupaa takauksen myöntämiseen ilman vakuutta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, että luottolaitoksen maksuvalmiutensa turvaamiseksi ja riskeiltä suojautumiseksi tekemille järjestelyille takaus voidaan myöntää ilman vastavakuutta. Ehdotettua lisäystä vastaavat määräykset sisältyvät nykyisin takauskeskuksen ohjesääntöön, ja säännökset vastaavat siten olemassa olevaa käytäntöä.

9 §. Taloudelliset toimintaperiaatteet. Pykälään on lainsäädännön alaan kuuluvina otettu nykyisin ohjesääntöön sisältyvät määräykset, jotka koskevat takauskeskuksen valtuuskunnan toimivaltaa päättää takauskeskuksen rahastoon siirrettävien varojen määrästä sekä rahaston varojen sijoittamisperiaat-

teita. Rahaston varoja sijoitettaessa tulee huolehtia sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta.

Pykäläehdotuksen mukaan takauskeskuksen rahastoa ja valmiusluottojärjestelyitä saa nykyiseen tapaan käyttää takauksen perusteella syntyneen maksuvelvollisuuden kattamiseen. Tämän lisäksi niitä saisi nykyisestä poiketen käyttää myös sellaisiin tilapäisesti voimassa oleviin järjestelyihin, joilla estetään välittömästi uhkaava maksuvelvoitteen syntyminen. Tämän perusteella takauskeskus voisi väliaikaisesti pääomittaa maksuvaikeuksiin joutunutta luottolaitosta (Kuntarahoi-tus Oyj) oman pääoman ehdoin. Tällainen ennalta ehkäisevä toiminta vähentäisi riskiä, että luottolaitos joutuisi selvitystilaan ja siten myös riskiä, että takauskeskuksen antamiin takauksiin perustuvat takauskeskuksen jäsenyhteisöjen maksuvelvoitteet toteutuisivat. Koska takauskeskus ei luottolaitoksen mak-sukyvyn takaavana organisaationa voi pysy-västi olla luottolaitoksen osakkaana, tulisi luottolaitoksen maksaa takauskeskuksen si-joitama pääoma takaisin heti luottolaitoksen taloudellisen aseman sen mahdollistaessa.

12 §. Tilintarkastus ja tilinpäätös. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että takauskeskuksen valtuuskunta voisi vali-ta tilintarkastusyhteisön enintään toimikaut-taan vastaavien vuosien tilien ja hallinnon tarkistamista varten. Ehdotus vastaa kunta-lain säännöksiä kunnan tilintarkastajien val-linnasta. Nykyään takauskeskuksen tilintar-kastusyhteisö valitaan kalenterivuodeksi ker-rallaan, mitä voidaan pitää tilintarkastusyht-eisön toiminnan pitkäjänteisyyden sekä yht-eisön valintaan liittyvän hallinnollisen työn näkökulmasta ongelmallisena.

Pykälän 2 momentissa viittaus kumottuun vuoden 1973 kirjanpitolakiin (655/1973) on korvattu viittauksella voimassa olevaan kir-janpitolakiin (1336/1997).

13 §. Takauskeskustarkastaja. Pykälään on lisätty nykyisin takauskeskuksen ohjesään-töön sisältyvät määräykset takauskeskustar-kastajan tehtävistä ja toimivaltuuksista, kos-ka tällaiset määräykset kuuluvat sisällöltään lainsäädännön alaan. Tällä perusteella pykä-län 2 momenttiin on lisätty säännös, jonka mukaan takauskeskustarkastajan on kultakin tilikaudelta annettava sisäasiainministeriölle ja takauskeskuksen hallitukselle kertomus ta-

kauskeskuksen toiminnasta ja taloudesta. Py-kälän uudessa 3 momentissa puolestaan sää-dettäisiin takauskeskuksen velvollisuudesta toimittaa takauskeskustarkastajalle jäljennök-set tilinpäätösasiakirjoista ja tilintarkastajien kertomuksesta sekä muut takauskeskustar-kastajan pyytämät valvonnan kannalta tar-peelliset tiedot, takauskeskustarkastajan oi-keudesta olla läsnä ja käyttää puhevaltaa ta-kauskeskuksen valtuuskunnan kokouksissa sekä oikeudesta erityisestä syystä suorittaa tarkastus takauskeskuksen toimitiloissa.

Pykälän 2 momentissa asianomainen mi-nisteriö on 3 §:n perusteluissa mainitulla ta-valla korvattu pykälätekstissä sisäasiainmi-nisteriöllä.

14 §. Maksujen periminen. Pykäläehdotuk-sen mukaan takauskeskuksen myöntämistä takauksista perittävät takausprovisiot ja jä-senyhteisöjen maksuosuudet saadaan, kuten nykyisinkin, ulosottaa ilman tuomiota ja pää-töstä veroulosottolain mukaisessa järjestyk-sessä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi sään-nös, jonka mukaan oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta jäsenyhteisön maksuosuut-ta koskevaan päätökseen sovellettaisiin kui-tenkin 15 §:ää oikaisuvaatimuksesta ja muu-toksenhausta. Esityksessä ehdotetaan siten luovuttavaksi mahdollisuudesta soveltaa maksuosuutta koskevaan päätökseen ve-roulosottolain mukaista perustevalitusta. Maksuosuutta koskevaan päätökseen voitai-siin hakea oikaisuvaatimusmenettelyn jäl-keen muutosta hallintovalituksella. Nykyisin perustevalitus ja hallintovalitus ovat käytet-tävissä rinnakkain. Kummassakin valitusme-nettelyssä päätökseen haetaan muutosta asi-anomaiselta hallinto-oikeudelta.

Takauskeskuksen luottolaitokselta perimää takausprovisiota koskevaan päätökseen haet-taisiin jatkossakin muutosta veroulosottolain mukaisessa järjestyksessä.

15 §. Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku. Takauskeskuksen jäsenyhteisöinä olevien kuntien oikeutta hakea muutosta takausvas-tuun kattamiseksi kunnilta perittäviä mak-suosuuksia koskeviin päätöksiin ehdotetaan pykälän 2 momentissa täsmennettäväksi. Jä-senyhteisöjen maksuosuudet ja takausprovi-siot voitaisiin 14 §:ssä säädetyllä tavalla ny-kyiseen tapaan ulosottaa ilman tuomiota ja päätöstä veroulosottolain mukaisessa järjes-tyksessä. Takauskeskuksen päätökseen ei

maksuosuuksien osalta kuitenkin enää voisi hakea muutosta perustevalituksella mainitun lain nojalla. Pykäläehdotuksen mukaan päätöksestä voitaisiin sen sijaan nykyiseen tapaan hakea ensin oikaisua takauskeskuksen valtuuskunnalta. Oikaisuvaatimuksen tekemiselle pykälän 1 momentissa säädettyä määräaikaakaan kuitenkin pidennettäisiin nykyisestä 14 päivästä 30 päivään maksuosuutta koskevan päätöksen tiedoksisaamisesta. Valtuuskunnan oikaisuvaatimuksesta antamaan päätökseen saisi, kuten nykyisinkin, hakea muutosta hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta hallintolainkäyttölain mukaisessa järjestyksessä.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan hallintolainkäyttölain mukaisesta pääsäännöstä poiketen maksuosuutta koskeva valtuuskunnan päätös voitaisiin panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Maksuosuuksien täytäntöönpanon nopeus ja tehokkuus sekä muutoksenhaku- ja maksuosuuden täytäntöönpanosäännösten selkeys ovat olennaisia järjestelmän toimivuuden ja uskottavuuden sekä luottolaitoksen luottokelpoisuuden kannalta.

16 §. Esteellisyys ja virkavastuu. Pykälässä viittaus kumottuun hallintomenettelylakiin (598/1982) on korvattu viittauksella voimassa olevaan hallintolakiin (434/2003).

Voimaantulo. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 2007. Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan takauskeskuksen valtuuskunnan tulee hyväksyä ehdotetun lain mukainen johtosääntö kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Lain voimaan tullessa voimassa olleen takauskeskuksen ohjesäännön määräyksiä, jotka eivät ole ehdotetun lain vastaisia, sovelletaan siihen asti, kunnes johtosääntö on hyväksytty.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Esityksessä ehdotetaan, että sisäasiainministeriön vahvistama takauskeskuksen valtuuskunnan takauskeskukselle hyväksymä ohjesääntö korvattaisiin takauskeskuksen sisäisellä valtuuskunnan hyväksymällä johtosäännöllä, jossa annettaisiin tarkempia määräyksiä takauskeskuksen toimielimistä sekä niiden kokoonpanosta, tehtävistä ja toimi-

kaudesta sekä muusta takauskeskuksen toiminnasta. Esitys siten edellyttää, että takauskeskukselle hyväksytään johtosääntö.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007. Kuntien takauskeskuksen valtuuskunnan tulee hyväksyä lain mukainen johtosääntö kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

4. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustettaessa Kuntien takauskeskus säädettiin, että kunnasta tuli suoraan lain nojalla takauskeskuksen jäsenyhteisö, jollei kunta kolmen kuukauden kuluessa Kuntien takauskeskuksesta annetun lain voimaantulosta ilmoittanut sisäasiainministeriölle, ettei se liity takauskeskuksen jäsenyhteisöksi. Kuntien takauskeskuksesta annettuun lakiin ei sisälly mahdollisuutta, että kunta eroaisi takauskeskuksesta tai uusi kunta liittyisi takauskeskuksen jäseneksi.

Takauskeskuksen jäsenyys on siten lähtökohtaisesti kunnille vapaaehtoista, mutta keran jäseneksi liittyttyään kunta ei voi enää erota takauskeskuksesta. Jäseneksi liittymisen jälkeen jäsenyys on samalla tavalla pakollista kuin esimerkiksi jäsenyys kunnallisen henkilöstön eläketurvasta vastaavassa Kuntien eläkevakuutuksessa. Kuntien yhteiseltä varainhankintajärjestelmältä putoaisi pohja, jos kunnat voisivat omilla päätöksillään jälkeinpäin vaikuttaa takausten perusteena olevan varallisuuden ja tulojen määrään. Myös velkojien oikeuksien turvaaminen edellyttää, että Kuntien takauskeskuksen takauksista viime kädessä vastaavat kunnat eivät voi omilla päätöksillään vetäytyä vastuustaan. Järjestelmän toiminta perustuu täysin takauskeskuksen jäsenyhteisöinä olevien kuntien kollektiiviseen vastuuseen ja luottokelpoisuuteen.

Esityksessä ehdotetaan, että takauskeskuksen jäseniksi voisivat halutessaan liittyä myös ne kunnat, jotka Kuntien takauskeskuksesta annettua lakia säädettäessä ilmoittivat, etteivät ne liity takauskeskuksen jäsenyhteisöiksi. Takauskeskuksella ei ole kuntien maksettavaksi realisoituneita takausvas-

tuita ja uudella jäsenkunnalla olisi jäseneksi liittyessään tiedot takauskeskuksen takausvastuista. Takausvastuiden mahdollisesti realisoitua ei toisaalta ole ilmeistä, että kunta olisi halukas liittymään takauskeskuksen jäsenyhteisöksi. Esityksen mukaan myöskään uusi jäsenkunta ei voisi kerran liittyttyään erota takauskeskuksesta..

Vaikka kunnan jäsenyys Kuntien takauskeskuksessa ei varsinaisesti perustukaan pakkojäsenyyteen, on jäsenyyttä kuitenkin perusteltua tarkastella suhteessa perustuslain 121 §:ssä turvattuun kunnalliseen itsehallintoon. Näin siksi, että kunta ei kerran liittyttyään voi erota takauskeskuksesta. Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään useasti kiinnittänyt huomiota siihen, että pakko-kuntayhtymistä tai niitä vastaavista kuntien yhteistoimintaelimistä on säädetty tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä jo usean vuosikymmenen ajan. Perustuslakivaliokunta on pitänyt tätä mahdollisena siitä huolimatta, että pakollinen yhteistoiminta rajoittaa tiettyssä määrin kunnallista itsehallintoa. Tällöin on kiinnitettävä huomiota varsinkin yhteistoimintatehtävän ylikunnalliseen luonteeseen ja hallinnon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen tehtävien hoitamisessa sekä siihen, ettei noudatettava päätöksentekojärjestelmä anna yksittäiselle kunnalle yksipuolisen määräämisvallan mahdollistavaa asemaa (PeVL 32/2001 vp). Perustuslakivaliokunta on myös katsonut, että esimerkiksi pakkojäsenyyttä Kunnallisessa eläkelaitoksessa on arvioitava samanlaisista lähtökohdista ja todennut, että kuntien ja kuntayhtymien jäsenyysvelvoite kunnallisessa eläkelaitoksessa on valiokunnan käsityksen mukaan sopusoinnussa kun-

nallisen itsehallinnon perustuslainsuojan kanssa (PeVL 55/2002 vp).

Kuntien takauskeskuksen toiminta osana kuntien yhteistä varainhankintajärjestelmää perustuu kokonaan takauskeskuksen jäsenyhteisöinä olevien kuntien kollektiiviseen vastuuseen ja luottokelpoisuuteen. Takauskeskuksen toiminta ei olisi mahdollista ilman kuntien yhteisvastuuta. Näin ollen takauskeskuksen toiminnan perusteet ovat luonteeltaan korostetun ylikunnallisia eikä tehtävää olisi lainkaan mahdollista hoitaa hallinnollisesti muulla tavalla. Takauskeskuksen ylintä päätösvaltaa käyttää valtuuskunta, jonka jäsenet sisäasiainministeriö määrää Suomen kuntaliiton ehdottamista henkilöistä ja jäseniä määrättäessä on otettava huomioon jäsenyhteisöissä vallitsevat poliittiset voimasuhteet sekä alueelliset ja muut tasapuolisuusnäkökohdat. Näin ollen millään kunnalla ei voi olla takauskeskuksessa yksipuolisen määräämisvallan mahdollistavaa asemaa. Lisäksi Kuntien takauskeskus poikkeaa pakkojäsenyyteen perustuvista kuntien yhteistyömuodoista siinä, että takauskeskuksen jäsenyhteisöksi liittyminen on ollut kunnille vapaaehtoista, vaikka kunta kerran liittyttyään ei voikaan siitä edellä selostetuista syistä erota.

Edellä mainituista syistä katsotaan, että ehdotettu laki voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Kuntien takauskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kuntien takauskeskuksesta 28 päivänä kesäkuuta 1996 annetun lain (487/1996) 1 §:n 2 ja 3 momentti, 2 ja 3 §, 5 §:n 1 momentti, 7—9 ja 12 §, 13 §:n 2 momentti, 14 ja 15 § sekä 16 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 377/1997 ja 15 § osaksi mainitussa laissa, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 377/1997, uusi 4 momentti, lakiin uusi 1 a § ja 13 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

Kuntien takauskeskus

Tarkoituksensa toteuttamiseksi takauskeskus voi, siten kuin 1 a §:ssä säädetään, myöntää takauksia kuntien suoraan tai välillisesti omistamien tai kuntien määräämisvallassa olevien luottolaitosten sellaiselle varainhankinnalle, jota käytetään antolainaukseen kunnille ja kuntayhtymille sekä kuntien kokonaan omistamille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi takauskeskus voi, siten kuin 1 a §:ssä säädetään, myöntää takauksia myös 2 momentissa tarkoitettujen luottolaitosten sellaiselle varainhankinnalle, jota käytetään antolainaukseen valtion viranomaisten nimeämille asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoitettaville yhteisöille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille.

Takaus voidaan myöntää 2 momentissa tarkoitettua luottolaitosta rahoittavan yhteisön saatavien vakuudeksi ja varainhankintaan välittömästi liittyvässä järjestelyssä myös luottolaitoksen saatavien vakuudeksi.

1 a §

Takauksen myöntämisen edellytykset

Takauskeskus voi myöntää takauksia 1 §:ssä tarkoitettujen luottolaitosten varainhankinnalle, jos luottolaitos käyttää hankkimiaan varoja:

1) rahoittaakseen kuntia tai kuntayhtymiä;
 2) rahoittaakseen Euroopan yhteisön valtiotukisääntöjen mukaisesti edullisin ehdoin valtion viranomaisten nimeämiä asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoitettavia yhteisöjä tai niiden määräämisvallassa olevia yhteisöjä; taikka

3) rahoittaakseen Euroopan yhteisön valtiotukisääntöjen mukaisesti edullisin ehdoin kuntien tai kuntayhtymien kokonaan omistamia tai niiden määräämisvallassa olevia yhteisöjä taikka kunnallisia liikelaitoksia, jotka harjoittavat kuntien toimialaan kuuluvia laissa säädettyjä julkisia palvelutehtäviä tai näitä välittömästi palvelevia toimintoja taikka muita kansalaisten kannalta välttämättömiä palveluita, jos viimeksi mainittujen palveluiden järjestäminen on paikallisten tai alueellisten olosuhteiden vuoksi tarpeen niiden saatavuuden tai tehokkaan tuottamisen turvaamiseksi.

Luottolaitos voi käyttää osan hankkimistaan varoista maksuvalmiutensa turvaamiseksi.

2 §

Jäsenyhteisöt

Takauskeskuksen jäsenyhteisöjä ovat kunnat, jotka ovat olleet takauskeskuksen jäsenyhteisöjä 1 päivänä tammikuuta 2007.

Muu kunta voi liittyä takauskeskukseen ilmoittamalla siitä kirjallisesti takauskeskuksen hallitukselle. Jäsenyyteen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet alkavat päivästä, jona hallitus on merkinnyt kunnan takauskeskuksen jäsenyhteisöksi.

3 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista valvoo takauskeskustarkastaja. Sisäasiainministeriö määrää takauskeskustarkastajan takauskeskuksen hallituksen esityksestä enintään neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan.

5 §

Valtuuskunta

Takauskeskuksen päätösvaltaa käyttää valtuuskunta, jollei tässä laissa säädetä toisin tai päätösvalta takauskeskuksen johtosäännön mukaan kuulu muulle takauskeskuksen toimielimelle tai toimihenkilölle.

7 §

Johtosääntö

Takauskeskuksen toimielimistä, niiden kokoonpanosta, tehtävistä ja toimikaudesta sekä muusta takauskeskuksen toiminnasta annetaan tarkemmat määräykset johtosäännössä, jonka valtuuskunta hyväksyy.

8 §

Takausten myöntäminen

Takausten myöntämisestä päättää takauskeskuksen hallitus tai johtosäännön nojalla toimitusjohtaja. Takauksia myönnettäessä on noudatettava terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita.

Varainhankintaan välittömästi liittyvässä järjestelyssä 1 §:ssä tarkoitetun luottolaitoksen saatavien vakuudeksi myönnettävät takaukset saavat takauksen myöntämisajankohtana olla yhteensä enintään neljä prosenttia takauskeskuksen takausvastuiden kokonaismäärästä.

Takauskeskus voi myöntää takauksia ainoastaan riittävää vakuutta vastaan. Edellä 1 §:ssä tarkoitetun luottolaitoksen maksuvalmiutensa turvaamiseksi ja riskeiltä suojautumiseksi tekemille järjestelyille takaus voidaan kuitenkin myöntää ilman erillistä vastavakuutta. Erityisestä syystä takaus voidaan myöntää ilman vakuutta muulloinkin, jos sisäasiainministeriö antaa siihen luvan.

Takauksista peritään takausprovisio.

9 §

Taloudelliset toimintaperiaatteet

Takauskeskuksen menot on pitkällä aikavälillä katettava toiminnan tuloilla. Takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi takauskeskuksella on rahasto ja tarvittavat valmiusluottojärjestelyt.

Valtuuskunta päättää vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä rahastoon siirrettävien varojen määrästä. Rahaston varoja tulee sijoittaa siten, että huolehditaan sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta.

Takauskeskuksen rahastoa ja valmiusluottojärjestelyitä saa käyttää takauksen perusteella syntyneen maksuvelvoitteen kattamiseen ja tilapäisen rahoituksen myöntämiseen 1 §:ssä tarkoitetulle luottolaitokselle tätä välittömästi uhkaavan maksuvelvoitteen syntymisen estämiseksi.

12 §

Tilintarkastus ja tilinpäätös

Valtuuskunta valitsee enintään toimikauttaan vastaavien vuosien tilien ja hallinnon tarkastamista varten Keskuskauppakamarin hyväksymän tilintarkastusyhteisön tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymän tilintarkastusyhteisön. Tilintarkastuksessa noudatetaan soveltuvin osin tilintarkastuslakia (936/1994).

Takauskeskus laatii tilinpäätöksen kalenterivuositain. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (1336/1997). Valtuuskunta hyväksyy takauskeskuksen tilinpäätöksen.

13 §

Takauskeskustarkastaja

Takauskeskustarkastajan on kultakin tilikaudelta annettava sisäasiainministeriölle ja takauskeskuksen hallitukselle kertomus takauskeskuksen toiminnasta ja taloudesta. Tarkastajan on viipymättä ilmoitettava niille takauskeskusta koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja jonka voidaan katsoa:

1) olennaisesti rikkovan takauskeskusta tai sen toimintaa koskevia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä;

2) vaarantavan takauskeskuksen toiminnan jatkumisen;

3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon antamiseen.

Takauskeskuksen on toimitettava takauskeskustarkastajalle jäljennökset tilinpäätösasiakirjoista ja tilintarkastajien kertomuksesta sekä muut tarkastajan pyytämät valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot. Tarkastajalla on oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa valtuuskunnan kokouksissa. Erityisestä syystä tarkastajalla on lisäksi oikeus suorittaa tarkastus takauskeskuksen toimitiloissa.

14 §

Maksujen periminen

Takauskeskuksen myöntämistä takauksista perittävät takausprovisiot ja jäsenyhteisöjen maksuosuudet saadaan ulosottaa ilman tuomiota ja päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään. Oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta jäsenyhteisön maksuosuutta koskevan päätöksen on kuitenkin voimassa, mitä 15 §:ssä säädetään.

15 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku

Jäsenyhteisö voi tehdä valtuuskunnalle oikaisuvaatimuksen jäsenyhteisön maksuosuutta koskevasta hallituksen päätöksestä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa maksuosuutta koskevan päätöksen tiedoksisaamisesta.

Maksuosuuden oikaisua koskevaan valtuuskunnan päätökseen jäsenyhteisö saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. Valtuuskunnan päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhaun johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla myös Kuntien takauskeskus. Muutoksenhaakuun sovelletaan muilta osin hallintolainkäyttölakia (586/1996).

16 §

Esteellisyys ja virkavastuu

Takauskeskuksen luottamushenkilön ja toimihenkilön esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Valtuuskunnan tulee hyväksyä tämän lain mukainen johtosääntö kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen ohjesäännön

määräyksiä sovelletaan, kunnes tämän lain mukainen johtosääntö on hyväksytty, jollei tästä laista muuta johdu.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Kari Rajamäki*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

Kuntien takauskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Kuntien takauskeskuksesta 28 päivänä kesäkuuta 1996 annetun lain (487/1996) 1 §:n 2 ja 3 momentti, 2 ja 3 §, 5 §:n 1 momentti, 7—9 ja 12 §, 13 §:n 2 momentti, 14 ja 15 § sekä 16 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 377/1997 ja 15 § osaksi mainitussa laissa, sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 377/1997, uusi 4 momentti, lakiin uusi 1 a § ja 13 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Kuntien takauskeskus

Tarkoituksen toteuttamiseksi takauskeskus voi myöntää takauksia kuntien suoraan tai välillisesti omistamien tai kuntien määräämisvallassa olevien luottolaitosten sellaiselle varainhankinnalle, jota käytetään antolainaukseen kunnille ja kuntayhtymille sekä kuntien kokonaan omistamille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi takauskeskus voi myöntää takauksia myös 2 momentissa tarkoitettujen luottolaitosten sellaiselle varainhankinnalle, jota käytetään antolainaukseen valtion viranomaisten nimeämille asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoittaville yhteisöille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille.

Ehdotus

1 §

Kuntien takauskeskus

Tarkoituksensa toteuttamiseksi takauskeskus voi, *siten kuin 1 a §:ssä säädetään*, myöntää takauksia kuntien suoraan tai välillisesti omistamien tai kuntien määräämisvallassa olevien luottolaitosten sellaiselle varainhankinnalle, jota käytetään antolainaukseen kunnille ja kuntayhtymille sekä kuntien kokonaan omistamille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi takauskeskus voi, *siten kuin 1 a §:ssä säädetään*, myöntää takauksia myös 2 momentissa tarkoitettujen luottolaitosten sellaiselle varainhankinnalle, jota käytetään antolainaukseen valtion viranomaisten nimeämille asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoittaville yhteisöille tai niiden määräämisvallassa oleville yhteisöille.

Takaus voidaan myöntää 2 momentissa tarkoitettua luottolaitosta rahoittavan yhteisön saatavien vakuudeksi ja varainhankintaan välittömästi liittyvissä järjestelyissä myös luottolaitoksen saatavien vakuudeksi.

1 a §

Takauksen myöntämisen edellytykset

Takauskeskus voi myöntää takauksia 1 §:ssä tarkoitettujen luottolaitosten varainhankinnalle, jos luottolaitos käyttää hankkimiaan varoja:

1) rahoittaakseen kuntia tai kuntayhtymiä;

2) rahoittaakseen Euroopan yhteisön valtiontukisääntöjen mukaisesti edullisin ehdoin valtion viranomaisten nimeämiä asuntojen vuokraamista tai tuottamista ja ylläpitoa sosiaalisin perustein harjoitettavia yhteisöjä tai niiden määräämisvallassa olevia yhteisöjä; taikka

3) rahoittaakseen Euroopan yhteisön valtiontukisääntöjen mukaisesti edullisin ehdoin kuntien tai kuntayhtymien kokonaan omistamia tai niiden määräämisvallassa olevia yhteisöjä taikka kunnallisia liikelaitoksia, jotka harjoittavat kuntien toimialaan kuuluvia laissa säädettyjä julkisia palvelutehtäviä tai näitä välittömästi palvelevia toimintoja taikka muita kansalaisten kannalta välttämättömiä palveluita, jos viimeksi mainittujen palveluiden järjestäminen on paikallisten tai alueellisten olosuhteiden vuoksi tarpeen niiden saatavuuden tai tehokkaan tuottamisen turvaamiseksi.

Luottolaitos voi käyttää osan hankkimistaan varoista maksuvalmiutensa turvaamiseksi.

2 §

Jäsenyhteisöt

Takauskeskuksen jäsenyhteisöjä ovat kunnat. Kunta voi olla liittymättä jäsenyhteisöksi ilmoittamalla siitä kirjallisesti asianomaiselle ministeriölle kolmen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

2 §

Jäsenyhteisöt

Takauskeskuksen jäsenyhteisöjä ovat kunnat, jotka ovat olleet takauskeskuksen jäsenyhteisöjä 1 päivänä tammikuuta 2007.

Muu kunta voi liittyä takauskeskukseen ilmoittamalla siitä kirjallisesti takauskeskuksen hallitukselle. Jäsenyyteen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet alkavat päivästä, jona hallitus on merkinnyt kunnan takauskeskuksen jäsenyhteisöksi.

3 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista valvoo takauskeskustarkastaja. Asianomainen ministeriö määrää kalenterivuodeksi kerrallaan takauskeskustarkastajan takauskeskuksen hallituksen esityksestä.

5 §

Valtuuskunta

Takauskeskuksen päätösvaltaa käyttää valtuuskunta, jollei tässä laissa säädetä toisin tai päätösvalta takauskeskuksen ohjesäännön mukaan kuulu muulle takauskeskuksen toimielimelle tai toimihenkilölle.

7 §

Ohjesääntö

Takauskeskuksen toimielinten kokoonpanosta ja toimikaudesta, tehtävistä ja muusta toiminnasta annetaan tarvittavat määräykset ohjesäännössä, jonka valtuuskunta hyväksyy ja asianomainen ministeriö vahvistaa.

8 §

Takausten myöntäminen

Takausten myöntämisestä päättää takauskeskuksen hallitus tai ohjesäännön nojalla toimitusjohtaja. Takauksia myönnettäessä on noudatettava terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita.

Takauskeskus voi myöntää takauksia ainoastaan riittävää vakuutta vastaan. Erityisesti syystä takaus voidaan myöntää ilman

3 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista valvoo takauskeskustarkastaja. *Sisäasiainministeriö* määrää *takauskeskustarkastajan* takauskeskuksen hallituksen esityksestä *enintään neljäksi* kalenterivuodeksi *kerrallaan*.

5 §

Valtuuskunta

Takauskeskuksen päätösvaltaa käyttää valtuuskunta, jollei tässä laissa säädetä toisin tai päätösvalta takauskeskuksen *johtosäännön* mukaan kuulu muulle takauskeskuksen toimielimelle tai toimihenkilölle.

7 §

Johtosääntö

Takauskeskuksen *toimielimistä*, niiden kokoonpanosta, tehtävistä ja *toimikaudesta* sekä muusta *takauskeskuksen* toiminnasta annetaan *tarkemmat* määräykset *johtosäännössä*, jonka valtuuskunta hyväksyy.

8 §

Takausten myöntäminen

Takausten myöntämisestä päättää takauskeskuksen hallitus tai *johtosäännön* nojalla toimitusjohtaja. Takauksia myönnettäessä on noudatettava terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita.

Varainhankintaan välittömästi liittyvissä järjestelyissä 1 §:ssä tarkoitetun luottolaitoksen saatavien vakuudeksi myönnettävät takaukset saavat takauksen myöntämisaikana olla yhteensä enintään neljä prosenttia takauskeskuksen takausvastuiden kokonaismäärästä.

Takauskeskus voi myöntää takauksia ainoastaan riittävää vakuutta vastaan. *Edellä 1 §:ssä tarkoitetun luottolaitoksen maksu-*

vakuutta, jos asianomainen ministeriö antaa siihen luvan.

Takauksista peritään takausprovisio.

9 §

Taloudelliset toimintaperiaatteet

Takauskeskuksen menot on pitkällä tähtäyksellä katettava toiminnan tuloilla. Takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi takauskeskuksella on rahasto, jonka kartuttamisesta ja käyttämisestä määrätään ohjesäännössä, sekä tarvittavat valmiusluottojärjestelyt.

12 §

Tilintarkastus ja tilinpäätös

Takauskeskuksen tilien ja hallinnon tarkastuksen suorittaa takauskeskuksen valtuuskunnan kalenterivuodeksi kerrallaan valitsema Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastuksessa noudatetaan soveltuvin osin tilintarkastuslain (936/94) säännöksiä.

Takauskeskus laatii tilinpäätöksen kalenterivuosittain. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (655/73). Takauskeskuksen valtuuskunta hyväksyy takauskeskuksen tilinpäätöksen.

valmiutensa turvaamiseksi ja riskeiltä suojautumiseksi tekemille järjestelyille takaus voidaan kuitenkin myöntää ilman erillistä vastavakuutta. Erityisestä syystä takaus voidaan myöntää ilman vakuutta muulloinkin, jos sisäasiainministeriö antaa siihen luvan.

Takauksista peritään takausprovisio.

9 §

Taloudelliset toimintaperiaatteet

Takauskeskuksen menot on pitkällä aikavälillä katettava toiminnan tuloilla. Takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi takauskeskuksella on rahasto ja tarvittavat valmiusluottojärjestelyt.

Valtuuskunta päättää vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä rahastoon siirrettävien varojen määrästä. Rahaston varoja tulee sijoittaa siten, että huolehditaan sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta.

Takauskeskuksen rahastoa ja valmiusluottojärjestelyitä saa käyttää takauksen perusteella syntyneen maksuvelvoitteen kattamiseen ja tilapäisen rahoituksen myöntämiseen 1 §:ssä tarkoitettulle luottolaitokselle tätä välittömästi uhkaavan maksuvelvoitteen syntymisen estämiseksi.

12 §

Tilintarkastus ja tilinpäätös

Valtuuskunta valitsee enintään toimikauttaan vastaavien vuosien tilien ja hallinnon tarkastamista varten Keskuskauppakamarin hyväksymän tilintarkastusyhteisön tai julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymän tilintarkastusyhteisön. Tilintarkastuksessa noudatetaan soveltuvin osin tilintarkastuslakia (936/1994).

Takauskeskus laatii tilinpäätöksen kalenterivuosittain. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (1336/1997). Valtuuskunta hyväksyy takauskeskuksen tilinpäätöksen.

13 §

Takauskeskustarkastaja

Takauskeskustarkastajan on viipymättä ilmoitettava takauskeskuksen hallitukselle ja asianomaiselle ministeriölle takauskeskusta koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka takauskeskustarkastaja on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja jonka voidaan katsoa:

- 1) olennaisesti rikkovan takauskeskusta tai sen toimintaa koskevia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä;
- 2) vaarantavan takauskeskuksen toiminnan jatkumisen;
- 3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon antamiseen.

14 §

Maksujen periminen

Takauskeskuksen myöntämistä takauksista perittävät takausprovisiot ja jäsenyhteisöjen maksuosuudet saadaan ulosottaa ilman tuomiota ja päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

13 §

Takauskeskustarkastaja

Takauskeskustarkastajan on kultakin tilikaudelta annettava sisäasiainministeriölle ja takauskeskuksen hallitukselle kertomus takauskeskuksen toiminnasta ja taloudesta. Tarkastajan on viipymättä ilmoitettava niille takauskeskusta koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja jonka voidaan katsoa:

- 1) olennaisesti rikkovan takauskeskusta tai sen toimintaa koskevia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä;
- 2) vaarantavan takauskeskuksen toiminnan jatkumisen;
- 3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon antamiseen.

Takauskeskuksen on toimitettava takauskeskustarkastajalle jäljennökset tilinpäätösasiakirjoista ja tilintarkastajien kertomuksesta sekä muut tarkastajan pyytämät valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot. Tarkastajalla on oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa valtuuskunnan kokouksissa. Erityisesti syystä tarkastajalla on lisäksi oikeus suorittaa tarkastus takauskeskuksen toimitiloissa.

14 §

Maksujen periminen

Takauskeskuksen myöntämistä takauksista perittävät takausprovisiot ja jäsenyhteisöjen maksuosuudet saadaan ulosottaa ilman tuomiota ja päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään. *Oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta jäsenyhteisön maksuosuutta koskevan päätökseen on kuitenkin voimassa, mitä 15 §:ssä säädetään.*

15 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku

Jäsenyhteisö voi tehdä valtuuskunnalle oikaisuvaatimuksen jäsenyhteisön maksuosuutta koskevasta hallituksen päätöksestä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa maksuosuutta koskevan päätöksen tiedoksisaamisesta.

Maksuosuuden oikaisua koskevaan valtuuskunnan päätökseen jäsenyhteisö saa hakea muutosta Uudenmaan lääninoikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. Valitukseen sovelletaan, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta myös Kuntien takauskeskus

16 §

Esteellisyys ja virkavastuu

Takauskeskuksen luottamushenkilön ja toimihenkilön esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintomenettelylaissa (598/82) säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

15 §

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku

Jäsenyhteisö voi tehdä valtuuskunnalle oikaisuvaatimuksen jäsenyhteisön maksuosuutta koskevasta hallituksen päätöksestä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa maksuosuutta koskevan päätöksen tiedoksisaamisesta.

Maksuosuuden oikaisua koskevaan valtuuskunnan päätökseen jäsenyhteisö saa hakea muutosta *valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen* 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. *Valtuuskunnan päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhaun johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla myös Kuntien takauskeskus. Muutoksenhakuun sovelletaan muilta osin hallintolainkäyttölakia (586/1996).*

16 §

Esteellisyys ja virkavastuu

Takauskeskuksen luottamushenkilön ja toimihenkilön esteellisyydestä on voimassa, mitä *hallintolaissa (434/2003)* säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 200 _____.

Valtuuskunnan tulee hyväksyä tämän lain mukainen johtosäntö kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen ohjesäännön määräyksiä sovelletaan, kunnes tämän lain mukainen johtosäntö on hyväksytty, jollei tästä laista muuta johdu.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.